

Η εν Κρήτη Αγία και Μεγάλη Σύνοδος Ορθοτομεί Λόγον Αληθείας περί της Θεοσυστάτου Νηστείας

- Σε καιρούς ρηχής αμφισβητήσεως των πάντων και ειδωλολατρικής θεοποιήσεως της κτιστής και φθαρτής ύλης, η Ορθόδοξη Εκκλησία κηρύττει και διακηρύττει το «ασκητικόν ιδεώδες» της Ορθοδοξίας και τον Χριστοκεντρικό και όχι τυπολατρικό χαρακτήρα της Νηστείας
- Η Ορθόδοξη Εκκλησία εν Συνόδω οριοθετεί τις πνευματικές προϋποθέσεις για να είναι η νηστεία «ευάρεστη τω Θεώ» και λυσιτελής για τους ανθρώπους τους οποίους καλεί να ασκούνται νηστεύοντες και μαχόμενοι κατά των αρετοκτόνων παθών
- Οι Πατέρες της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου περιφρουρούν το «κατ' ακρίβειαν» ης Θεοσδότου Νηστείας και με γνώμονα την πνευματική ωφέλεια του χριστωνύμου πληρώματος της καθόλου Εκκλησίας θέτουν τα όρια της «φιλανθρώπου οικονομίας»

Ως ταμειούχος της θείας χάριτος η Ορθόδοξη Εκκλησία φιλοστόργως και φιλανθρώπως πάντοτε και αδιαλείπτως ενεργούσα ορθοτομεί τον «Λόγον της του Χριστού Αληθείας» με ύψιστο κα πρώτιστο μέλημα αυτής την πνευματική ωφέλεια των ζώντων μελών της ως των του Κυρίου σώματος μελών.

Η εν Κρήτη Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της καθόλου Ορθοδόξου Εκκλησίας επειδή ακριβώς δεν διακατέχεται ούτε από συμπλέγματα ανασφαλείας, φόβου ή επαμφοτερίζουσας θεολογίας ούτε από «σύνδρομα» παρελθοντολογίας, προγονοπληξίας ή προοδοπληξίας, διατυπώνει με θεολογικά και πνευματικά κριτήρια γνήσιο «ψυχωφελή λόγο» για τα περιπόθητα μέλη της σε μιά εποχή κατά την οποία κυριαρχεί η «φενάκη της ειδωλοποιημένης ύλης», η νοσηρή καταναλωτική μανία που θεοποιεί την κτιστή φθαρτή ύλη και υποβιβάζει τον άνθρωπο, το ανθρώπινο πρόσωπο, σε μια άβουλη, άκριτη και πειθήνια «καταναλωτική μηχανή», η οποία παράγει για να καταναλώνει το οτιδήποτε και ακόμη χειρότερα ότι «υπάρχει για να καταναλώνει».

Ο θεόδοτος, θεοδώρητος και θεοσύστατος «θεσμός» της νηστείας θεωρείται από πολλούς συγχρόνους ανθρώπους είτε αυτοί αυτοπροσδιορίζονται ως «εντός» είτε ως «εκτός» Εκκλησίας, μια «τυπολατρική» και ανούσια «συνήθεια», ένα τάχα «απολιθωμένο έθος» από το παρελθόν, το οποίο, όπως υποστηρίζουν ή και «ιδεολογικώς» πιστεύουν, δεν ωφελεί σε τίποτα τον άνθρωπο. Επειδή μάλιστα αγνοούν το βαθύτερο αγιοπνευματικό ασκητικό ιδεώδες της Ορθοδοξίας φθάνουν στο σημείο να «εισηγούνται» είτε την τροποποίηση των Ιερών κανόνων περί νηστείας στο πλαίσιο ενός «εκσυγχρονιστικού έθους», το οποίο απαιτεί να γίνει «ευκολότερη» η κάθε νηστευτική περίοδος της Εκκλησίας και συνακόλουθα πιο «ελκυστική» για τους πολλούς, τις μάζες, είτε και να καταργηθούν παντελώς οι περί νηστείας ιεροί κανόνες στο όνομα μιας «ελευθέρας» και όχι «κανονιστικής» σχέσεως των ανθρώπων με την Εκκλησία και την ζωή της.

Η εν Κρήτη Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της καθόλου Ορθοδόξου Εκκλησίας έχουσα υπόψιν τους ως άνω δήθεν «προοδευτικούς λογισμούς» των εσχάτων καιρών ορθοτομεί διά των Πατέρων αυτής την αλήθεια και την διδασκαλία της ευαγγελικής εν Χριστώ πίστεως και πρωτίστως υπογραμμίζει το «θεόδοτον» και «θεοσύστατον» της περί νηστείας εντολής και την εξ αυτής πνευματική ωφέλεια για την «τελείωση» των ανθρώπων, αναφέροντας ότι «η νηστεία είναι θεία εντολή (Γεν. β, 16-17). Κατά τον Μ. Βασίλειον, *«συνηλικιώτις εστί της ανθρωπότητος· νηστεία γαρ εν τω παραδείσω ενομοθετήθη (Περί Νηστείας, 1,3. PG 31, 168A). Είναι μέγα πνευματικόν αγώνισμα και η κατ' εξοχήν έκφρασις του ασκητικού*

ιδεώδους της ορθοδοξίας. Η Ορθόδοξος Εκκλησία απαρεγκλήτως στοιχούσα εις τε τα αποστολικά θεσπίσματα και τους συνοδικούς κανόνες και εις την καθ' όλου πατερικήν παράδοσιν, διεκήρυξε πάντοτε την υψίστην αξίαν της νηστείας διά τον πνευματικόν βίον του ανθρώπου και την σωτηρίαν αυτού. Εις τον κύκλον της λατρείας του ενιαυτού του Κυρίου προβάλλεται η όλη περί της νηστείας πατερική παράδοσις και διδασκαλία διά την συνεχή και αδιάπτωτον εγρήγορσιν του ανθρώπου και την επίδοσιν αυτού εις τους πνευματικούς αγώνες. Διό και υμνείται εις το Τριώδιον ως χάρις πολύφωτος, ως όπλον ακαταμάχητον, ως πνευματικών αγώνων αρχή, ως καλλίστη τρίβος αρετών, ως τροφή ψυχής, ως πηγή φιλοσοφίας απάσης, ως αφθάρτου διαγωγής και ισαγγέλου πολιτείας το μίμημα, ως μήτηρ αγαθών πάντων και πασών των αρετών».

Η νηστεία δεν αποτελεί ένα εξωεκκλησιαστικό «πρόγραμμα διατροφής», το οποίο είναι αυτονομημένο και απολυτοποιημένο άνευ πνευματικών προϋποθέσεων, αλλά τουναντίον αυτή εντάσσεται ουσιαστικά στην εν γένει μυστηριακή και λατρευτική εν Χριστώ ζωή της Εκκλησίας όπου προσλαμβάνει το αληθές περιεχόμενο και την αγιοπνευματική αξία της. Στο θεολογικό αυτό πλαίσιο οι Πατέρες της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου υπογραμμίζουν ότι: «ο άρρηκτος δεσμός νηστείας και λατρείας παρέχει το μέτρον και τον σκοπόν της νηστείας και αναδεικνύει τον πνευματικόν χαρακτήρα αυτής, διό και άπαντες οι πιστοί καλούνται να ανταποκριθούν, έκαστος κατά την ιδίαν αυτού δύναμιν και δυνατότητα, χωρίς όμως να παρέχεται και ελευθερία καταφρονήσεως του ιερού τούτου θεσμού: «άρα μη τις σε πλανήση από ταύτης της οδού της διδαχής... Ει μεν γαρ δύνασαι βαστάσαι όλον τον ζυγόν του Κυρίου, τέλειος έσει· ει δε ου δύνασαι, ο δύνη τούτο ποιεί. Περί δε της θρώσεως, ο δύνασαι, βάστασον (Διδαχή στ', 1-3)».

Η νηστεία είναι πνευματικό και σωματικό μέσο ασκήσεως του χοϊκού ανθρώπου και όχι αυτοσκοπός μιάς εγωιστικής και ιδιότυπης επιλογής του ανθρώπου προκειμένου να «αισθανθεί» ικανοποιημένος ότι εκπληρώνει τους τυπικούς όρους μιάς «παραδόξου πνευματικότητας», όχι χριστοκεντρικής αλλά στενά ανθρωποκεντρικής, η οποία όχι μόνον δεν αποτελεί έκφραση της ανοθεύτου ορθοδόξου ευσέβειας και νηπτικής ορθοπραξίας, αλλά και δεν οδηγεί στην εν Χριστώ τελείωση. Αναφερόμενη δε η εν Κρήτη Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της καθόλου Ορθοδόξου Εκκλησία στον Χριστοκεντρικό και άκρως σταυραναστάσιμο χαρακτήρα της νηστείας ορθοτομούσα και φρονούσα ορθοδόξως διακηρύττει και προς τα μέλη αυτής ότι: «η τεσσαρακονθήμερος νηστεία του Κυρίου κατέστη υπόδειγμα της νηστείας των πιστών, η οποία ενεργοποιεί την μετοχήν αυτών εις την υπακοήν του Κυρίου, ίνα δι' αυτής, «ο μη φυλάξαντες αποβεβλήκαμεν, φυλάξαντες απολάβωμεν (Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος ΜΕ', Εις το Άγιον Πάσχα, 28, PG 36, 661C). Η Χριστοκεντρική κατανόησις του πνευματικού χαρακτήρος της νηστείας ίδια της Μ. Τεσσαρακοστής, κανών εις την καθ' όλου πατερικήν παράδοσιν, συγκεφαλαιούται χαρακτηριστικώς υπό του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά: «Εάν ούτω νηστεύης, ου μόνον συμπάσχων έση συννεκρούμενος, αλλά και συνανιστάμενος και συμβουλευών Χριστώ εις αιώνας τους απεράντους· σύμφυτος γαρ γεγονώς διά της τοιαύτης νηστείας τω ομοιώματι του θανάτου αυτού, και της αναστάσεως κοινωνός έση και της εν αυτώ ζωής κληρονόμος» (Ομιλία ΙΓ', τη Ε' Κυριακή των Νηστειών, PG 151, 161 AB)».

Το μέγα ερώτημα το οποίο πάντοτε τίθεται τόσο από τους θεοφόρους Πατέρες της Εκκλησίας όσο και από τους απλούς ανθρώπων είναι: Πότε η νηστεία είναι όντως ευάρεστη στο Θεό και λυσιτελώς ψυχωφελής για τους ανθρώπους; Η απάντηση στο ερώτημα τούτο απαιτεί την αναγωγή μας «επί τας πηγάς των υδάτων», ήτοι στην ασκητική και νηπτική αγιοπνευματική θεολογία της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Σύμφωνα λοιπόν με την πατερική θεολογία, την ασκητική παράδοση και την νηπτική εν Χριστώ ζωή, η νηστεία δεν είναι ένα «μαγικό αντίδοτο» για την κάθαρση και πνευματική ανάβαση και τελείωση του πεπτωκώτος ανθρώπου, αλλά εντάσσεται στην εν Χριστώ μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας και προσλαμβάνει την ουσιαστική πνευματική της σημασία, διάσταση και αξία όταν συνδυάζεται με την νοερά προσευχή και την μετάνοια, όπως μας διδάσκει αφευδώς με την θεόπνευστη θεολογική διδασκαλία του ο Άγιος Γρηγόριος ο

Παλαμάς, ο οποίος συνδέει την νηστεία ακολούθως με την ιερά εξομολόγηση και την μετοχή των ζώντων μελών του σώματος του Χριστού στο υπέρτατο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας.

Συνεπώς η νηστεία από μόνη της ωσάν να είναι ενταγμένη σε έναν «απόλυτο προσδιορισμό» ή να αποτελεί μιά «νομική - κανονιστική επιταγή» ή τυπολατρικό αυτοσκοπό για τους πιστούς, δεν σώζει ουδέ ωφελεί πνευματικώς αλλά δυστυχώς καταντά να είναι ένα «απολιθωμένο παραδοσιακό έθος», μιά ανούσια τυπολατρεία και ένα «κενό γράμμα», που ουδόλως διαφέρει από τον θεσμό της νηστείας άλλων θρησκειών (π.χ. μουσουλμανισμό, ιουδαϊσμό κ.ά.). Πολλώ δε μάλλον δεν σχετίζεται μόνο με την τυπική και κανονιστική αποχή από ορισμένες τροφές, επειδή πρωτίστως εκφράζει το γνήσιο και βιωματικό «ασκητικό ιδεώδες» της ορθοδοξίας ως πνευματικού παλαίσματος ψυχοσωματικής και εμπράκτου πολυδιάστατης εγκρατείας από παντός μολυσμού, λογισμού και αρετοκτόνου πάθους ψυχής τε και σώματος σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής των ανθρώπων και πάντοτε εντός της μυστηριακής εν Χριστώ ζωής της Εκκλησίας. Ο,τιδήποτε άλλο λοιπόν ως θεωρητικό κατασκεύασμα ή διανοητική ανθρώπινη σύλληψη αυτονομείται ή απολυτοποιείται εκτός του μυστηρίου της Εκκλησίας, όπως δυστυχέστατα και συνηθέστατα συμβαίνει κατά τους εσχάτους καιρούς και χρόνους, είναι αλλότριο προς το γνήσιο πνεύμα της Ορθοδοξίας.

Οι Πατέρες της εν Κρήτη Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας ως «επόμενοι τοις Αγίοις Πατράσιν» οριοθετούν με θεολογικά και πνευματικά κριτήρια την οντολογική ταυτότητα της νηστείας διδάσκοντες ότι: «αληθής νηστεία, ως πνευματικόν πάλαισμα, συνδέεται προς την αδιάλειπτον προσευχήν και την ειλικρινή μετάνοιαν. «Μετάνοια χωρίς νηστείας αργή» (Μ. Βασιλείου, Περί νηστείας 1,3. PG 31, 168 Α), ως επίσης και νηστεία άνευ έργων ευποιΐας είναι νεκρά, ιδία δε κατά την σύγχρονον εποχήν, καθ' ην η άνισος και άδικος κατανομή των αγαθών στερεί και αυτού του επιουσίου άρτου ολοκλήρους λαούς. «Νηστεύοντες αδελφοί σωματικώς, νηστεύσωμεν και πνευματικώς· λύσωμεν πάντα σύνδεσμον αδικίας· διαρρήξωμεν στραγγαλιάς βιαίων συναλλαγμάτων· πάσαν συγγραφήν άδικον διασπάσωμεν· δώσωμεν πεινώσιν άρτον, και πτωχούς αστέγους εισαγάγωμεν εις οίκους (Στιχηρόν, ιδιόμελον Τετάρτης, Α' Εβδομάδος Νηστειών. Πρβλ. Ησαΐου νη', 6-7).

Η νηστεία δεν εξαντλείται εις απλήν και τυπικήν αποχήν εκ τινων μόνον καθωρισμένων τροφών. «Ου μέντοι εξαρκεί καθ' εαυτήν η αποχή βρωμάτων προς την επαινετήν νηστείαν, αλλά νηστεύσωμεν νηστείαν δεκτηήν, ευάρεστον τω Θεώ. Αληθής νηστεία η του κακού αλλοτριώσις, εγκράτεια γλώσσης, θυμού αποχή, επιθυμιών χωρισμός, καταλαλιάς, ψεύδους, επιορκίας. Η τούτων ένδεια νηστεία εστίν αληθής. Εν τούτοις μεν η νηστεία καλόν» (Μ. Βασιλείου, Περί νηστείας, 2, 7. PG 31, 196 D).

Η κατά την νηστείαν αποχή εκ τινων καθωρισμένων τροφών και η κατ' αυτήν ολιγάρκεια, ου μόνον κατά το είδος, αλλά και κατά την ποσότητα των μεταλαμβανομένων τροφών, αποτελούν το αισθητόν στοιχείον του πνευματικού αγωνίσματος. «Η νηστεία απόχη τροφής εστί κατά το σημαινόμενον. Τροφή δε ουδέν δικαιότερους ημάς ή αδικωτέρους απεργάζεται· κατά δε το μυστικόν δηλοί ότι, ώσπερ τοις καθ' ένα εκ τροφής η ζωή, η δε ατροφία θανάτου σύμβολον, ούτω και ημάς των κοσμικών νηστεύειν χρη, ίνα τω κόσμω αποθάνωμεν, και μετά τούτο, τροφής θείας μεταλαβόντες, Θεώ ζήσωμεν» (Κλήμεντος Αλεξανδρέως, Εκ των Προφητικών Εκλογαί, PG 9, 704 D - 705 Α). Ούτως, η αληθής νηστεία αναφέρεται εις την καθ' όλου εν Χριστώ ζωήν των πιστών και κορυφούται διά της συμμετοχής αυτών εις την θείαν λατρείαν και ιδία εις το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας».

Όσον αφορά το ειδικώτερο ζήτημα της πνευματικής προετοιμασίας των ανθρώπων για την κατάλληλη προσέλευσή τους στο μέγα μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας οι Πατέρες της Αγίας και Μεγάλης εν Κρήτη Συνόδου διδάσκουν και με νουθετήριο λόγο καταρτίζουν το σώμα των Πανορθόδξων υπογραμμίζοντας ότι: «η προ της θείας κοινωνίας νηστεία τριών ή περισσοτέρων ημερών επαφίεται εις την ευλάβειαν των πιστών, συμφώνως και προς τα λόγια του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου «...μ' όλον οπού από τους Θείους Κανόνας

νηστεία προ της μεταλήψεως ου διορίζεται· οι δυνάμενοι δε νηστεύειν προ αυτής και ολόκληρον εβδομάδα, καλώς ποιούσι» (Ερμηνείαι εις τον Κανόνα ιγ' της ΣΤ' Οικουμενικής Συνόδου, Πηδάλιον, 191). Όμως, το σύνολον των πιστών της Εκκλησίας οφείλει να τηρή τας ιεράς νηστείας και την από μεσονυκτίου ασιτίαν προκειμένου να προσέρχεται τακτικώς εις την θείαν μετάληψιν, ήτις είναι η κατ' εξοχήν έκφρασις της εκκλησιαστικής οντότητος, να εθισθή δε ώστε να νηστεύη εις ένδειξιν μετανοίας, εις εκπλήρωσιν πνευματικής υποσχέσεως, προς επίτευξιν ιερού τινός σκοπού, εις καιρούς πειρασμού, εν συνδυασμώ προς αιτήματα αυτού παρά του Θεού, προ του βαπτίσματος (διά τους προσερχομένους εις το βάπτισμα ενηλίκους), προ της χειροτονίας, εις περιπτώσεις επιτιμίων, κατά τας ιεράς αποδημίας και εις άλλας παρομοίας περιστάσεις».

Σε πολλές περιπτώσεις και ιδιαίτατα στη σύγχρονη μεταμοντέρνα και μετανεωτερική εποχή οι άνθρωποι και κυρίως οι νεώτεροι σε ηλικία συνήθως αντιδρούν σε κανόνες και τυπικές διαδικασίες επειδή είτε εξ αγνοίας είτε σκοπίμως θεωρούν εσφαλμένα τα εν τη ζωή της Εκκλησίας πνευματικά και παιδαγωγικά μέσα, τα οποία οι θεοφόροι Πατέρες με αγιοπνευματικά κριτήρια εθέσπισαν για να είναι λυσιτελώς καρποφόρος ο πνευματικός ψυχοσωματικός αγώνας των ανθρώπων στον στίβο της ζωής και στα επώδυνα και δυσχερή παλαιίσματα έναντι των αρετοκτόνων παθών που ως θυσθεώρητα κύματα υψώνει ο μισάνθρωπος και απατεών αντίδικος στο πέλαγος ή μάλλον στον ωκεανό του ορατού και αοράτου πολέμου του εναντίον των ανθρώπων.

Με πνευματική διάκριση, ανυπόκριτη αγάπη και πατρικό πνεύμα οι εν τω Επισκοπικώ Σώματι Πατέρες της εν Κρήτη Αγίας και Μεγάλης Συνόδου αρχικώς αναφέρονται στην «κατ' ακρίβειαν» τήρηση των ιερών κανόνων και της γνησίας ορθοδόξου παραδόσεως που αφορούν τις νηστείες της Ορθοδόξου Εκκλησίας, σεβόμενοι απολύτως το «αυτεξούσιον» των ανθρώπων, οι οποίοι ελευθέρως και αβιάστως δύνανται να εισέλθουν στον στίβο του πνευματικού αγώνος, και εν συνεχεία εξ άκρας αγάπης και συγκαταβάσεως, ποιμαντικής μέριμνας και ευθυνοφόρου κρίσεως τοποθετούνται στο ευαίσθητο πνευματικό και κανονικό ζήτημα της «φιλανθρώπου οικονομίας» επί ζητημάτων νηστείας διδάσκοντες προς άπαντες, κληρικούς και λαϊκούς, τα εξής: «*Η Ορθόδοξος Εκκλησία, ως φιλόστοργος μήτηρ, ώρισε τα εις σωτηρίαν συμφέροντα και προέταξε τους ιερούς καιρούς της νηστείας ως θεοδώρητον «φυλακτήριον» της καινής εν Χριστώ ζωής των πιστών κατά πάσης επιβουλής του αλλοτρίου. Στοιχούσα τοις θείοις πατράσι, φυλάσσει, ως και πρότερον, τα ιερά αποστολικά θεσπίσματα, τους συνοδικούς κανόνας και τας ιεράς παραδόσεις, προβάλλει πάντοτε τας ιεράς νηστείας ως αρίστην εν τη ασκήσει τρίβον πνευματικής τελειώσεως και σωτηρίας των πιστών και κηρύσσει την ανάγκην τηρήσεως υπ' αυτών των τεταγμένων νηστειών του ενιαυτού του Κυρίου, ήτοι της Μ. Τεσσαρακοστής, της Τετάρτης και της Παρασκευής, αίτινες μαρτυρούνται υπό των ιερών κανόνων, ως και των νηστειών των Χριστουγέννων, των Αγίων Αποστόλων, της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, και των μονοημέρων της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, της παραμονής των Θεοφανείων και της αποτομής της τιμίας κεφαλής Ιωάννου του Προδρόμου, προς τούτοις δε και πασών των κατά ποιμαντικήν μέριμναν οριζομένων εκάστοτε νηστειών ή των κατά την προαίρεσιν των πιστών τηρουμένων.*

Η Εκκλησία όμως έθετο άμα, κατά ποιμαντικήν διάκρισιν, και όρια φιλανθρώπου οικονομίας του καθεστώτος της νηστείας. Διό και προέβλεψε την δι' ασθένειαν του σώματος ή δι' αδήριτον ανάγκην ή και διά την χαλεπότητα των καιρών ανάλογον εφαρμογήν της αρχής της εκκλησιαστικής οικονομίας κατά την υπεύθυνον κρίσιν και ποιμαντικήν μέριμναν του σώματος των Επισκόπων των κατά τόπους Εκκλησιών».

Άξια ιδιαίτερας μνείας είναι και τα όσα το Επισκοπικό Σώμα των Πατέρων της εν Κρήτη Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της καθόλου Ορθοδόξου Εκκλησίας επισημαίνει λαμβάνοντας υπ' όψιν τα δεδομένα της συγχρόνου εποχής, τα οποία διαμορφώνουν την ενίοτε αδιάφορη ή αρνητική στάση των ανθρώπων έναντι της νηστείας, ενώ παράλληλα δεν παραλείπει να υπογραμμίσει την ευθύνη της ποιμαίνουσας Μητρός Ορθοδόξου Εκκλησίας να επιδεικνύει με μέτρο και αγάπη, συγκατάβαση και πνευματική διάκριση την φιλόστοργη «κατ'

οικονομίαν» μέριμνα αυτής σε ειδικές περιστάσεις και συνθήκες, οι οποίες καθιστούν δυσχερή την θέση ορισμένων προσώπων να νηστεύσουν ή να εφαρμόσουν «κατ' ακρίβειαν» τους περί νηστείας ιερούς κανόνες.

Στο πλαίσιο αυτό λοιπόν η εν Κρήτη Αγία και Μεγάλη Σύνοδος διά του Επισκοπικού Σώματος των Πατέρων και Ποιμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας «οικονομεί εν Χριστώ» τα της νηστείας και αληθώς ορθοτομεί λόγον αληθείας και αγάπης, διακρίσεως, επιεικείας και φιλανθρώπου συγκαταβάσεως, κηρύττουσα και διδάσκουσα τα εξής: *«Είναι γεγονός, ότι σήμερα πολλοί πιστοί δεν τηρούν τας περί νηστείας διατάξεις, είτε εξ ολιγωρίας είτε λόγω υπαρχουσών συνθηκών ζωής, οικειοθύτε καν ώσιν αύται. Άπασαι όμως αι περιπτώσεις αύται της χαλαρώσεως των περί νηστείας ιερών διατάξεων, είτε είναι γενικώτεροι, είτε ατομικοί, δέον όπως τυγχάνουν της ποιμαντικής μέριμνας εκ μέρους της Εκκλησίας, διότι ο Θεός «ου θέλει τον θάνατον του αμαρτωλού ως το επιστρέψαι και ζην αυτόν» (Πρβλ. Ιεζ, λγ', 11), χωρίς όμως να περιφρονήται η αξία της νηστείας. Όταν διά τους έχοντας δυσκολίαν εις την τήρησιν των ισχυουσών περί νηστείας διατάξεων είτε εκ λόγων ατομικών (ασθένεια, στράτευσις, συνθήκαι εργασίας κ.λπ.) είτε γενικωτέρων (ειδικάί συνθήκαι επικρατούσαι εις τινας χώρας από πλευράς κλίματος, καθώς και κοινωνικο-οικονομικάί ιδιαιτερότητες, τινών χωρών λ.χ. αδυναμία ευρέσεως νηστησίμων τροφών) επαφίεται εις την διάκρισιν των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών να καθορίσουν την φιλόανθρωπον οικονομίαν και επιεικειαν, απαλύνουσαι, κατά τας ειδικάς ταύτας περιπτώσεις, το τυχόν «στυφόν» των ιερών νηστειών.*

Πάντα δε ταύτα εντός των πλαισίων των ως άνω λεχθέντων και επί τω σκοπώ να μη ατονήση ποσώς ο ιερός θεσμός της νηστείας. Η φιλόανθρωπος αύτη συγκατάβασις πρέπει να ασκηθή υπό της Εκκλησίας μετά πάσης φειδούς, οπωσδήποτε δε επί το επιεικότερον διά τας νηστείας εκείνας, δι' ας δεν υπάρχει ομοιόμορφος πάντοτε και εις απάσας τας περιπτώσεις παράδοσις και πράξις εν τη Εκκλησία.

«... Καλόν το νηστεύειν πάσαν ημέραν, αλλ' ο μη εσθίων τον εσθιοντα μη κρινέτω. Εν τοις τοιούτοις ου νομοθετείν, ου βιάζεσθαι, ουκ αναγκαστικώς άγειν το εγχειρισθέν προσήκει ποιμνιον, πειθοί δε μάλλον, και ηπιότητι, και λόγω άλατι ηρτυμένω...» (Ιωάννου Δαμασκηνού, Περί των αγίων νηστειών, 3. PG 95, 68 B)».

Η Εκκλησία έχει λογική λατρεία και τα πάντα στην μυστηριακή και αγιοπνευματική ζωή της περικυβερτούνται με τις πνευματικές αρετές όταν οι άνθρωποι αγωνιζόμενοι ασκούνται ψυχοσωματικώς ως εραστές της νηπτικής παιδαγωγίας και αθλήσεως προκειμένου να ανέλθουν την «κλίμακα των αρετών» οδηγούμενοι στην εν Χριστώ τελείωση και κατά χάριν θέωση.

Στην εν Χριστώ ζωή της Εκκλησίας τίποτε δεν είναι ακραίο ούτε τείνει σε ακρότητες, αλλά τουναντίον ο πνευματικός αγώνας των ανθρώπων, ο οποίος δεν είναι και δεν πρέπει να είναι ένα είδος ματαιόδοξου αυτοσκοπού ή εγωιστικής αυτοπραγμάτωσης και αυτοεπιβεβαιώσεως, μέσα στο πέλαγος του ανθρωπίνου επιγείου βίου των πειρασμών και των λογισμών που γεννούν τα αρετοκτόνα πάθη, γίνεται και πρέπει να γίνεται με γνώμονα και κριτήριο την υψίστη αρετή της πνευματικής διακρίσεως προκειμένου οι άνθρωποι να ωφελούνται πνευματικά και να αγιάζονται ως ζώντα μέλη του εκκλησιαστικού σώματος.

Συνεπώς, όταν λείπουν οι παραπάνω πνευματικές προϋποθέσεις τις οποίες θέτουν οι θεοκίνητοι Πατέρες του Επισκοπικού Σώματος της εν Κρήτη Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας, τότε ο πνευματικός αγώνας γίνεται εις μάτην, δεν ωφελεί αλλά βλάπτει. Η απολυτοποίηση και η μονοδιάστατη προσέγγιση σε θέματα πνευματικής ασκήσεως και εν Χριστώ ζωής γεννά την ανούσια τυπολατρεία που αποκτείνει το πνεύμα του νόμου και συνακόλουθα γίνεται πρόξενος της υποκρισίας, της αλαζονείας, της ματαιοδοξίας, της κενοδοξίας και κυρίως του εωσφορικού εγωισμού. Τα πάντα εν πάσι στην Εκκλησία, κατά την προτροπή του Αποστόλου των εθνών Παύλου, θα πρέπει να γίνονται «ευσχημόνως και κατά τάξιν».

Προτρέπουν λοιπόν οι Πατέρες της εν Κρήτη Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας ως ευθυνοφόροι Ηγούμενοι του λογικού ποιμνίου και διδάσκαλοι εν Χριστώ της

αγιοπνευματικής ζωής, τα κάτωθι ψυχωφελή: «Κατά την ορθόδοξον παράδοσιν, το μέτρον της πνευματικής τελειώσεως είναι το «μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού» (Εφεσ. δ', 13) και έκαστος οφείλει, αν θέλη να φθάση εις αυτό, να αγωνισθή και υψωθή αναλόγως. Ακριβώς δε διά τούτο, η άσκησις και ο πνευματικός αγών δεν έχουν τέλος εν τω παρόντι βίω, όπως και η τελειότης των τελείων. Πάντες καλούνται να ανταποκρίνωνται, όση δύναμις αυτοίς, εις τας επιταγάς του ορθοδόξου υψηλού μέτρου με σκοπόν την κατά χάριν θέωσιν. Και αυτοί, παρ' ότι πράττουν πάντα τα διατεταγμένα, ουδέποτε υψηλοφρονούν, αλλ' ομολογούν ότι «δούλοι αχρείοι εσμέν, ο οφείλομεν ποιήσαι πεποιήκαμεν» (Λουκ. Ιζ', 10). Πάντες έχουν - κατά την Ορθόδοξον περί πνευματικής ζωής αντίληψιν - χρέος να μη εγκαταλείπουν τον καλόν της νηστείας αγώνα, αλλ' εν αυτομεμψία και συναισθήσει της ταπεινότητος της καταστάσεως αυτών, να επαφίενται διά τας παραλείψεις των εις το έλεος του Θεού, καθ' όσον Ορθόδοξος πνευματική ζωή είναι ανεπίστευτος χωρίς τον πνευματικόν αγώνα της νηστείας».

Υ.Γ. Το παρόν Θεολογικό κείμενο αφιερούται ολοθύμως στον αγαπητό συνάδελφο θεολόγο και φίλο κ. Παναγιώτη Αντ. Ανδριόπουλο, υπεύθυνο της ιστοσελίδας «Φώς Φαναρίου», ο οποίος αγωνίζεται σθεναρώς κατά της καινοφανούς αιρέσεως του ευσεβισμού και των εν είδει προβατόσχημων λύκων πολεμίων της εν Κρήτη Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Καθόλου Ορθοδόξου Εκκλησίας.